

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

77. PLENARNO ZASEDANJE 26. IN 27. NOVEMBER 2008

Mnenje Odbora regij „Politika vključevanja in medkulturni dialog“

(2009/C 76/01)

ODBOR REGIJ

- meni, da je medkulturni dialog ključni instrument za spodbujanje kulturne raznolikosti ter krepitev in združevanje ljudi v večjezični, večkulturni Evropi;
- je prepričan, da je dialog med različnimi verstvi in svetovnimi nazori eden najpomembnejših elementov za trajnostni medkulturni dialog;
- poziva Evropski parlament, da podpre pripravo evropske listine za medkulturni dialog, Evropski komisiji in državam članicam pa predlaga organizacijo stalne evropske platforme za medkulturni dialog, v katero bi morale biti vključene lokalne in regionalne oblasti, da bi se razvil sistematični dialog, ki bi se začel v naših mestih in regijah;
- meni, da imajo lokalne in regionalne oblasti široke pristojnosti pri spodbujanju medkulturnega dialoga;
- meni, da bi morale lokalne oblasti vzpostaviti odprt dialog s posameznimi skupinami v družbi in spodbujati ter podpirati komunikacijo med njimi, organizirati srečanja in izobraževati ljudi s predavanji, festivali, razstavami in drugimi dejavnostmi;
- opozarja, da so v številnih državah članicah lokalne in regionalne oblasti odgovorne za zakonodajo na področju politike vključevanja in za njeno izvajanje, zato igrajo ključno vlogo pri vključevanju priseljencev;
- meni, da je medkulturni dialog pogoj za učinkovito vključevanje. Lokalne in regionalne oblasti so najbližje državljanom, zato lahko spodbudijo skupno priznavanje in dejavnejšo vključitev v ta dialog;

Poročevalec: Milan BELICA (SK/EPP), predsednik samoupravne regije Košice

Referenčni dokument

Zaprosilo francoskega predsedstva o politiki vključevanja in medkulturnem dialogu ter vlogi lokalnih in regionalnih oblasti

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Načelo večkulturnega dialoga

1. poudarja, da je osnovno načelo evropskega povezovanja spoštovanje in spodbujanje kulturne raznolikosti. Glavni instrument za razumevanje te raznolikosti, krepitev in združevanje ljudi v večjezični, večkulturni Evropi je medkulturni dialog;

2. poudarja, da lahko pojem medkulturnega dialoga v povezavi s socialno in teritorialno kohezijo pomaga prevzemati temeljne vrednote zasebnega, družbenega in javnega življenja, kot so solidarnost, odgovornost, strpnost, spoštovanje, tradicionalne vrednote, prizadevanje za družbeni napredek in razumevanje družbene in kulturne raznolikosti. Poleg tega lahko okrepi sposobnost komuniciranja med posamezniki in skupinami z različnim kulturnim ozadjem ter sobivanja v solidarnosti;

3. poudarja, da sta enakost dostopa do kulture in svoboda kulturnega izražanja ključna elementa temeljnih evropskih vrednot in predpogoja za medkulturni dialog in vključevanje;

4. poudarja, da je za učinkovito spodbujanje medkulturnega dialoga potrebno sodelovanje na regionalni in lokalni ravni, ki vključuje lokalne in regionalne oblikovalce politik, socialne partnerje, izobraževalne zavode in zavode za poklicno usposabljanje, nevladne organizacije, mladino, športne in kulturne organizacije ter strukture, ki zastopajo priseljence, in druge ustrezne partnerje na lokalni ravni. Verska in laična združenja so prav tako pomembni partnerji v tem dialogu, saj pomagajo ustvarjati potrebo po medsebojnem razumevanju in tolerantnosti, pod pogojem, da to potrebo ustrezno izrazijo;

5. je prepričan, da je dialog med različnimi verstvi in svetovnimi nazori eden najpomembnejših elementov za trajnostni medkulturni dialog. Organizacije različnih prepričanj so temeljni akterji v naši družbi ter na lokalni in regionalni ravni. Posvetne in verske oblasti lahko skupaj razvijejo metode dela za spodbujanje medsebojnega razumevanja in s tem za krepitev medkulturnega dialoga. Podpora metod in dejavnosti, razvitih na lokalni in regionalni ravni, lahko prav tako utrdi načelo medsebojnega razumevanja;

6. zato poziva Evropski parlament, da podpre pripravo evropske listine za medkulturni dialog, Evropski komisiji in državam članicam pa predlaga organizacijo stalne evropske platforme za medkulturni dialog, v katero bi morale biti vključene

lokalne in regionalne oblasti, da bi se razvil sistematični dialog, ki bi se začel v naših mestih in regijah.

Vloga lokalnih in regionalnih skupnosti v medkulturnem dialogu

ODBOR REGIJ

7. meni, da imajo lokalne in regionalne oblasti široke pristojnosti pri spodbujanju medkulturnega dialoga ter pomembno odgovornost pri oblikovanju in podpori bogate kulturne raznolikosti. Poleg tega imajo ključno vlogo pri širjenju in izvajanju najboljših praks in izmenjavi izkušenj v medkulturnem dialogu, predvsem zato, ker zagotavljajo usklajevanje večrazsežnih lokalnih in regionalnih mrež, ki združujejo vse udeležence;

8. meni, da lahko lokalne in regionalne oblasti zaradi svojega položaja širijo znanje o kompleksnem aktualnem stanju in soobstoju raznih kulturnih identitet in verskih sistemov, zaradi česar morajo zelo dobro razumeti posamezne skupine, njihove dejavnosti in njihov vpliv v družbi. Zato je treba opredeliti čim večje število zainteresiranih strani ter jih vključiti v strukture za neposredno in intenzivno izmenjavo z ustreznimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi;

9. opaža, da se veliko medkulturnih pobud upravlja na lokalni in/ali regionalni ravni. Lokalne in regionalne oblasti imajo zato, ker so državljanom blizu, dober strateški položaj za odzivanje – skupaj z drugimi lokalnimi akterji – na specifične potrebe in zahteve različnih kulturnih skupin na njihovem ozemlju in za spodbujanje obsežnejšega medkulturnega dialoga;

10. meni, da bi morale lokalne oblasti vzpostaviti odprt dialog s posameznimi skupinami ali sestavami v družbi in spodbujati ter podpirati komunikacijo med njimi, organizirati srečanja in izobraževati ljudi s predavanji, festivali, razstavami in drugimi dejavnostmi. Lokalne in regionalne oblasti bi morale spodbujati odprt dialog, v katerem bi imele nepristransko vlogo in spoštovale svobodo in pravice posameznikov in skupin, zato bi lahko kot posredniki v tem procesu zagotovile tudi „svetovne storitve“ (informacije in projekte).

11. meni, da bi morali imeti priseljenci možnost voliti na lokalnih in regionalnih volitvah ter volitvah v Evropski parlament;

12. zato spodbuja pristojne oblasti in politične skupine, naj podpirajo njihovo udeležbo na teh volitvah in s tem olajšajo njihovo vključevanje v družbo.

Medkulturni dialog kot ključni pogoj za politiko vključevanja

ODBOR REGIJ

13. meni, da je medkulturni dialog pogoj za učinkovito vključevanje. Lokalne in regionalne oblasti so najbližje državljanom, zato lahko spodbudijo skupno priznavanje in dejavnejšo vključitev v ta dialog;

14. priporoča, da Evropska unija v okviru svojih pristojnosti zagotovi jasne okvire in predpogoje za uspešno vključevanje, pri čemer je treba upoštevati, da je politika vključevanja in priseljevanja nacionalna pristojnost in da je treba spoštovati načelo subsidiarnosti;

15. poudarja potrebo po oblikovanju in podpori upravnih struktur (vse na enem mestu) za praktična vprašanja, s katerimi se soočajo priseljenca (hkrati z običajnimi birokratskimi težavami), ki lahko ponudijo uporabne informacije, zlasti novim priseljencem;

16. opozarja, da so v številnih državah članicah lokalne in regionalne oblasti odgovorne za zakonodajo na področju politike vključevanja in za njeno izvajanje, zato igrajo ključno vlogo pri vključevanju priseljencev. Pri pripravi skupnih evropskih okvirov, priporočenih v točki 14, je treba upoštevati razlike v nacionalnih sistemih in geografski položaj posamezne države članice, dosedanje običaje ter zgodovinske in kulturne posebnosti, kar pomeni tudi, da bi morale lokalne in regionalne oblasti uporabiti model vključevanja, ki ustreza njihovim specifičnim okoliščinam;

17. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti z uresničevanjem svojih pristojnosti na teh področjih pogosto soodločajo o učinkovitosti in uspešnosti številnih vidikov politike vključevanja;

18. poziva, da se za ukrepe vključevanja namenijo primerna sredstva na lokalni in regionalni ravni ter proučijo obstoječi programi. Lokalnim in regionalnim oblastem bi bilo treba pomagati pri upravljanju procesa vključevanja z zagotavljanjem informacij in finančnih sredstev ter razvijanjem najboljše prakse. Odbor zato predlaga, da se predvidijo smernice in ukrepi, ki bodo omogočili financiranje projektov in ukrepov na lokalni in regionalni ravni za vključevanje priseljencev;

19. opaža velik obseg priseljevanja v Evropsko unijo. Zato je treba okrepiti sodelovanje in dialog na področju kulture in zagotoviti, da kulturne razlike ne povzročajo konfliktov, ampak postanejo orodje razvoja, krepitve strpnosti in združevanja ljudi v večkulturni Evropi, ki temelji na obojestranskem spoštovanju in solidarnosti;

20. poziva k okrepitvi prizadevanj za pripravo skupne evropske politike za upravljanje nedovoljenega priseljevanja.

Mnogi pravni vidiki nedovoljenega priseljevanja presegajo pristojnosti lokalnih oblasti, toda socialne posledice tega pojava občuti predvsem lokalna in regionalna raven. Treba je poiskati načine in si prizadevati za posvetovanje z regijami in lokalno ravni pri pripravi skupnih politik na tem področju in za reševanje konkretnih problemov nedovoljenega priseljevanja v okviru medkulturnega dialoga;

21. meni, da imajo regionalne in lokalne oblasti posebno vlogo na področju politike priseljevanja, ker številne od teh storitev, ki so pomembne za uspešno vključevanje, kot je npr. dostop do stanovanj, zdravstva, izobraževanja, strokovnih in jezikovnih učnih programov itd., zagotavljajo lokalne in regionalne oblasti in so zato prve, ki se soočajo s problemi na teh področjih;

22. opozarja, da traja proces vključevanja, zlasti na lokalni ravni, včasih več generacij. Zato meni, da je ključno, da lokalne in regionalne oblasti zagotovijo uspešno vključevanje v strukturnem, socialnem, gospodarskem in kulturnem smislu. Nujni predpogoj je, da dejansko prispevajo k nediskriminaciji novih prebivalcev, njihovim pravicam in dostopu do virov, delovnih mest in storitev, da se lahko popolnoma vključijo v evropsko družbo. Dostop do normalnega trga dela, ki ga urejajo države članice, je ključnega pomena;

23. priporoča, naj se prouči možnost, da se v vsaki državi članici vzpostavi mreža lokalnih in regionalnih skupnosti za povečanje sodelovanja, da bi tako z uresničevanjem lokalnih projektov, ki jih izvajajo lokalne oblasti, okrepili sodelovanje za učinkovito upravljanje migracijskih tokov ter usmerjeno vključevali priseljence;

24. opozarja na evropsko leto medkulturnega dialoga 2008, ki s spodbujanjem razumevanja različnih kultur pomembno prispeva k vključevanju ljudi s priseljenkim poreklom. Komisija bi morala proučiti, če bi letno praznovanje evropskega dneva za vključevanje in medkulturno strpnost lahko okrepilo zavest in poudarjalo obogatitev, ki izvira iz kulturne raznolikosti;

Podpora stanovanjskim politikam v procesu vključevanja

ODBOR REGIJ

25. priporoča, da se ustvarijo pogoji za vključitev družin priseljencev med družine in skupnosti lokalnih prebivalcev s celostnimi programi, usmerjenimi v izboljšanje grajenega okolja in mestnega načrtovanja, zagotavljanje storitev, izboljšanje kakovosti okolja ter boj proti socialni izključenosti, ki bodo pripravljeni z aktivno vključenostjo priseljencev. Meni tudi, da je treba opraviti dodatne raziskave o izkušnjah vseh držav članic v zadnjih letih glede sposobnosti zagotavljanja stanovanj (za priseljence), pri čemer je treba posebej poudariti izvajanje programov za izboljšanje mestnih četrti z velikim deležem priseljencev;

26. spodbuja lokalne in regionalne oblasti, da uporabijo obstoječe možnosti financiranja EU za pomoč priseljencem, prosilcem za azil in beguncem, pri iskanju zaposlitve in pri dostopu do socialnih, zdravstvenih in stanovanjskih storitev. Lokalne in regionalne oblasti bi morale zagotoviti kvalitativno in kvantitativno izboljšanje javnih storitev, izobraževanja in učnih programov ter kakovostno življenje v mestih z učinkovitim mestnim načrtovanjem in ustrezno stanovanjsko politiko za preprečitev poslabšanja razmer v mestih z učinkovitimi programi obnove propadajočih mestnih okolij.

Kvalifikacije in zaposlovanje v povezavi z vključevanjem

ODBOR REGIJ

27. opozarja na dejstvo, da lahko priseljenci zato, ker ni na voljo projektov za sprejem in vključevanje ter stalno zaposlitev, končajo v mrežah izkoriščevalcev in kriminalcev ali celo sami prostovoljno ali nehote postanejo storilci kaznivih dejanj, s čimer lahko ogrožajo varnost in socialno kohezijo;

28. predlaga, da si države članice v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter gospodarskimi in socialnimi partnerji prizadevajo za izboljšanje dostopa priseljencev do dela v okviru pristojnosti držav članic in za odpravljanje diskriminacije na trgu dela. Države članice jih morajo obvestiti o možnostih na trgu dela in jih spodbujati, da se pripravijo za zaposlitev z vseživljenjskimi in po potrebi posebnimi programi usposabljanja.

Večjezičnost in poučevanje tujega jezika kot način za spodbujanje medkulturnega dialoga

ODBOR REGIJ

29. meni, da se začne občutek pripadnosti razvijati v šolah in da je programe za sprejem in vključevanje mogoče sistematično razvijati v vseh predšolskih, šolskih in visokošolskih sistemih držav članic;

30. meni, da bi morale lokalne in regionalne oblasti poudariti vlogo in pomen izobraževanja kot pomembnega načina za večjo ozaveščenost o raznolikosti;

31. poziva k namenjanju večje pozornosti kulturnim, jezikovnim in intelektualnim potencialom priseljencev, ki so za Evropsko unijo v globaliziranem svetu zelo pomembni;

32. poudarja potrebo po podpori poučevanju, ki se osredotoča na medsebojno razumevanje. Za dosego tega bi morali biti učni načrti zasnovani tako, da bi odsevali večkulturno okolje EU in načelo aktivnega spodbujanja večkulturnega dialoga;

33. močno poudarja poučevanje tujih jezikov in razvijanje podlage za večjezičnost v predšolski dobi. Poudarja pomen dobrega poznavanja jezika države gostiteljice in okolja, v katerem oseba živi; zato predlaga razvoj ustreznih podpornih ukrepov in možnosti učenja v šoli in, za različne starostne skupine priseljencev, zunaj šolskega okolja;

34. se strinja, da je treba krepitev dialog med verskimi skupnostmi in združenji ter drugimi kulturnimi akterji. Prebivalci EU morajo bolje poznati in razumeti tako države v EU kot tiste zunaj EU, vključno z njihovo zgodovino in kulturo. Priseljenci in lokalni prebivalci morajo z izobrazbo dobiti pozitivno podobo o Evropi: odkrivanje skupnih vrednot in skupne zgodovine, interakcije med kulturami, podobne družbene in politične pravice ter dolžnosti;

35. predlaga, da se lokalne in regionalne oblasti zavežejo za krepitev medkulturne zavesti pri uslužbencih lokalnih in regionalnih oblasti in drugih ponudnikih javnih storitev ter da spodbujajo pravično zastopnost priseljencev in pripadnikov narodnih manjšin med osebje v teh institucijah;

36. meni, da lahko lokalne in regionalne oblasti igrajo vlogo pri oblikovanju okolja za tuje študente ter jim omogočijo ustvarjanje povezav z mestom, kjer študirajo, tudi le za krajše obdobje.

Krepitev sodelovanja z mediji

ODBOR REGIJ

37. poziva lokalne in regionalne oblasti, naj v tesnem sodelovanju z lokalnimi mediji ter kulturnimi organizacijami in združenji izvajajo informacijske kampanje na lokalni in regionalni ravni, da bi dosegli predvsem „zapostavljene“ skupine, s čimer bi kar najbolj izkoristili priložnosti, ki so na voljo;

38. meni, da imajo lokalni mediji pomembno vlogo, čim objektivneje obveščati o stanju in dejanskih razmerah v evropskih večkulturnih družbah in tako po eni strani izboljšati prilagodljivost prebivalstva države gostiteljice (krepitev medkulturnega ozaveščanja in poznavanja ter sprejemanja preseljevanja) in po drugi spodbujati priseljence k vključitvi v družbo ter spoštovanju kultur, tradicij, običajev in jezikov države gostiteljice in drugih držav članic Evropske unije;

39. predlaga, da se organizirajo decentralizirani dogodki, usmerjeni k zainteresiranim stranem na lokalni in regionalni ravni, ter da se spodbuja primerno poročanje o teh dogodkih v regionalnih medijih. Lokalne in regionalne oblasti bi morale poudariti jasno vlogo medijev pri spodbujanju enakosti in medsebojnega razumevanja ter še naprej ustvarjati pogoje za spodbujanje kulturnega dialoga;

40. opaža potrebo po ustvarjanju novih prostorov medkulturnega dialoga (različnih vrst digitalnega okolja, posebnih kavarn, dejavnosti v parkih ali na trgih) in predlaga, da se spodbujajo razprave v mestih, dialogi, učenje tujih jezikov, tečaji naturalizacije, programi zaposlovanja, tečaji enakih možnosti in programi za boj proti diskriminaciji itd., pa tudi sistematične izmenjave in spremljanje izkušenj, novi pristopi, uspehi in neuspehi, ki jih je treba zagotoviti na lokalni ravni.

II. PRILOGA**Ad 6**

Program Medkulturna mesta Sveta Evrope in Evropske komisije je mreža evropskih mest za medkulturni dialog. Cilj mreže je izmenjava izkušenj in primerov dobre prakse med člani v zvezi z vprašanji, povezanimi z zaposlovanjem, jezikom, izobraževanjem, kulturo, mediji itd.

Ad 23

V državah članicah, ki so takšne mreže storitev že preskusile, je bilo mogoče z delom komisij na lokalni in regionalni ravni skrajšati čas obravnave prošelj za azil, izboljšati življenjske razmere prosilcev in spodbujati njihovo vključevanje v lokalne skupnosti. To je prineslo tudi številne prednosti glede varnosti in kakovosti življenja.

Arco Latino predlaga spodbujanje mrež in združenj na evropski ravni, da se ovrednoti duh medregionalnega sodelovanja in uskladijo ukrepi med državami članicami z enakimi izzivi priseljevanja. Le s tovrstnim sodelovanjem bo mogoče okrepiti usklajene dejavnosti sorazvoja z državami izvora.

Ad 28

Evropska mreža lokalnih in regionalnih oblasti za socialno ekonomijo (REVES) je v svoje dejavnosti začela vključevati priseljence in rezultati tega vključevanja so zelo pozitivni. Člani mreže izvajajo številne pobude medkulturnega dialoga in participativnega vključevanja. Državljeni tretjih držav ali druge osebe s priseljenkim ozadjem so deloma vključeni ne le v izvajanje, temveč tudi v načrtovanje teh pobud (ki še vedno potekajo). Preizkušajo se nova področja sodelovanja in medkulturnega dialoga, kot so npr.: a) kavarna kot prostor za srečevanje starejših priseljenec, b)

dejavnosti medkulturnega dialoga v javnem parku, ki vključujejo tudi delo z različnimi skupinami mladih, ki preživljajo prosti čas v parku, c) krepitev strokovnega znanja in sposobnosti priseljenec (na temelju projekta *Extracompetenze*), d) organizacija dejavnosti v šolah, ki bi združevala starše različnih narodnosti in e) priseljenci in lokalni prebivalci bi lahko ustanavljali podjetja socialne ekonomije (npr. zadruga).

Ad 30

Radio Regina je uvedel projekt *Dvojčki*, v katerem skušajo novinari najti vzporednice in primerjave z zgodovinskimi simboli in tradicijami drugih držav članic EU.

Ad 32

Na Slovaškem se počasi vzpostavljajo vseevropske kulturne tradicije, kot je *Sosedski dan* ali *Evropski dan glasbe*.

GD Evropske komisije za razvoj je uvedel pobudo pošiljanja uradnikov EU kot ambasadorjev na šole na dan Evrope 9. maja.

Ad 33

Pri mladih in najmlajših je treba že zgodaj vzbuditi motivacijo za učenje jezikov. Učenje jezikov se mora začeti čim prej, ker se lahko mladi tako lažje, hitreje in celoviteje naučijo jezika. Prizadevati bi si bilo treba za napredek pri učenju jezikov v osnovni in srednji šoli. V osnovnih šolah bi morali razvijati sposobnost pogovora v tujem jeziku, v srednjih pa naj bi se dijaki učili tretjega jezika. Univerzitetne možnosti za nadaljnje izboljševanje že pridobljenih jezikovnih znanj bi bilo treba povečati z razširitvijo programskih področij v okviru programa *Vseživljenjsko učenje* za spodbujanje mobilnosti študentov in delavcev.

V Bruslju, 26. novembra 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE